

Η Ελληνική πολιτεία, χωρίς μέχρι σήμερα να έχει αποτιμήσει και αξιολογήσει το σχέδιο "Καποδίστριας" σχετικά με τη συνένωση Δήμων και κοινοτήτων στη χώρα μας για την εξαγωγή των αναγκαίων συμπερασμάτων και πορισμάτων, προχωρά σε ένα δεύτερο κύκλο ενίσχυσης και ισχυροποίησης μέσω συνενώσεων των Ο.Τ.Α. και μάλιστα με διαδικασίες κατεπείγουσες, ουσιαστικά ερήμην της κοινωνίας των πολιτών και των νόμιμων διαθέσεων της. Προς τούτο εμφάνισε το προηγούμενο διάστημα ένα νέο σχέδιο μοντελοποίησης της διοικητικής διάρθρωσης της χώρας με την κωδική ονομασία Καλλικράτης, ανοίγοντας αναπόφευκτα και στο δικό μας Δήμο μια μεγάλη συζήτηση για το νέο πλαίσιο, τις αρμοδιότητες, τις δράσεις και τις λειτουργίες του νέου διευρυμένου Ο.Τ.Α. στον οποίο θα ενταχθούμε και κυρίως για τον νέο γεωγραφικό αυτοδιοικητικό χάρτη που διαμορφώνεται και σε λίγο θα ανήκουμε.

Στις παρακάτω παραθέσεις δεν γίνεται αντικείμενο διερεύνησης συνολικά η αρχιτεκτονική του υπό διαμόρφωση νέου διευρυμένου αυτοδιοικητικού συστήματος αλλά μόνο μια πλευρά του, με δεσπόζουσα όμως και καθοριστική σημασία για την βιώσιμη εξέλιξη και ανάπτυξη των τοπικών διαμερισμάτων (χωριών) βορείως του Εύηνου του Δήμου Πλατάνου, αυτή που αφορά την ένταξή τους στους νέους διευρυμένους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης. Στις νέες δηλαδή γεωγραφικές αυτοδιοικητικές ενότητες όπως μέχρι σήμερα διαχέεται ή πιθανολογείται ή και ακόμα ατύπως προτείνεται, που σημαίνει την ένταξη του όλου σημερινού Δήμου Πλατάνου σε ένα ευρύτερο αυτοδιοικητικό σύνολο με πυρήνα τον σημερινό Δήμο Ναυπάκτου. Θεωρώντας ότι στόχος της οποιασδήποτε διοικητικής μεταρρύθμισης πρέπει να είναι η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των συμπολιτών μας στα χωριά, η παροχή υψηλότερου επιπέδου υπηρεσιών σε αυτούς αλλά και η καλύτερη και αναλογικότερη εκπροσώπησή τους στους θεσμούς, προκρίνεται η μετακίνηση των τοπικών διαμερισμάτων βόρεια του Εύηνου ποταμού του Δήμου Πλατάνου στο νέο διευρυμένο Ο.Τ.Α. με πυρήνα το σημερινό Δήμο Καρπενησίου.

Η στοιχειοθέτηση της αναγκαιότητας αυτής της μετακίνησης γίνεται με την επίκληση των παρακάτω επιχειρημάτων, λόγων και κριτηρίων αξιολόγησης.

A) Γεωγραφικά

1. Τα αστικά κέντρα επηρεασμού των τοπικών διαμερισμάτων βόρεια του Εύηνου του Δήμου Πλατάνου είναι η Ναύπακτος και το Καρπενήσι. Η απόσταση της Ναυπάκτου από τα παραπάνω τοπικά διαμερίσματα και ιδιαίτερα από αυτά της Αράχωβας και του Νεοχωρίου πλησιάζει τα 90 χιλιόμετρα ενώ από το Καρπενήσι δεν ξεπερνά τα 60 χιλιόμετρα. Αυτό σημαίνει ότι η προσβασιμότητα των πολιτών αυτών των τοπικών διαμερισμάτων προς το αστικό κέντρο του Καρπενησίου θα είναι καλύτερη, γρηγορότερη και αποτελεσματικότερη, αλλά και οι παραγόμενες υπηρεσίες από αυτό το αυτόδιοικητικό κέντρο προς τους πολίτες θα διανέμονται ταχύτερα, άρα και με μεγαλύτερη αξιοπιστία και καλύτερη ποιότητα. Το στοιχείο της εγγύτητας είναι θεμελιακή αρχή και αρετή της αυτοδιοίκησης.

2. Τα γεωγραφικά και γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής των τοπικών διαμερισμάτων βόρεια του Εύηνου του Δήμου Πλατάνου, με τους ατελείωτους ορεινούς όγκους, τα απέραντα δάση ελάτης, το αλπικό τοπίο κλπ. οικοδομούν στους πολίτες την συνείδηση του ανήκειν. Η συνείδηση της ορεινότητας των πολιτών της περιοχής μας δεν συνάδει με την προσκόλληση σε παραθαλάσσιο Δήμο με πρόσωπο ... στον Κορινθιακό κόλπο.

3. Η κατασκευή του ταμιευτήρα εκτροπής του Εύηνου ποταμού, της Ευηνολίμνης, έχει

αντικειμενικά χωρίσει το Δήμο Πλατάνου σε δύο περιοχές. Τα χωριά βόρεια της λίμνης και ειδικότερα η Αράχωβα και το Νεοχώρι, έχουν κατά κάποιο τρόπο αποκοπεί γεωγραφικά από τον υπόλοιπο Δήμο με φυσικό όριο, τη λίμνη, που επιφέρει ιδιαιτερότητες στην επικοινωνία, μεγαλώνει τις αποστάσεις και σε επίπεδο φυσικού μεγέθους αλλά ενδεχομένως και στο πεδίο της κοινωνικότητας και της ψυχολογίας.

Β) Αναπτυξιακά

1. Η δομή της τοπικής οικονομικής δραστηριότητας και η προσδοκία για κάποια βιώσιμη ανάπτυξη είναι συνυφασμένη με την ορεινότητα της περιοχής και την ενδεχόμενη τουριστική της εξέλιξη. Η επιλογή της ένταξης των τοπικών διαμερισμάτων βόρεια του Εύηνου του Δήμου Πλατάνου σε ένα ευρύτερο Ο.Τ.Α. υπηρετείται ορθά εάν πιθανολογείται ότι αυτός θα μπορέσει να "στήσει" και να παράσχει τις κατάλληλες εσωτερικές δομές και υπηρεσιακές-επιχειρησιακές ετοιμότητες για την εξυπηρέτηση του προαναφερόμενου στόχου. Η ένταξη της ορεινής περιοχής σε παραθαλάσσιο Δήμο (Ναύπακτος) με την αναπόφευκτη συνύπαρξη ετερογενών αναπτυξιακών κατευθύνσεων, διαφορετικών ταχυτήτων και προτεραιοτήτων αλλά και με πιθανά προβλήματα και σύγχυση στην σύνθεση και τον σχεδιασμό λόγω του αυξημένου δείκτη πολυπλοκότητας του νέου Δήμου, θα εντείνει την μειονεκτικότητα της περιοχής των χωριών βόρεια του Εύηνου του Δήμου Πλατάνου έναντι της αστικής-παραθαλάσσιας περιοχής. Αντιθέτως η ένταξη της ορεινής περιοχής σε Δήμο (Καρπενήσι) με χαρακτηριστικά ορεινότητας και ομογενοποιημένο-συμπαγές αυτοδιοικητικό προφίλ, θα δώσει ώθηση για βιώσιμη τοπική αναπτυξιακή εξέλιξη, για αποτελεσματικότερο προγραμματισμό στοχευμένων πρωτοβουλιών και μείωση των ανισοτήτων της περιοχής των χωριών βόρεια του Εύηνου του Δήμου Πλατάνου με τις άλλες περιοχές του νέου διευρυμένου Ο.Τ.Α.

2. Ο Δήμος Καρπενησίου με την πιστοποιημένη διαχειριστική επάρκεια όπως και η Νομαρχία Ευρυτανίας με έδρα το Καρπενήσι με την πιστοποιημένη διαχειριστική επάρκεια επίσης, λαμβάνοντας υπ' όψη την εμπειρία αμφοτέρων σε διαχείριση και εντάξεις σε περιβάλλοντα και προγράμματα κοινοτικά ή μη που αφορούν τους ορεινούς όγκους, ισχυροποιεί την πιθανότητα η ένταξη των τοπικών διαμερισμάτων (χωριών) βόρεια του Εύηνου του Δήμου Πλατάνου σε ένα διευρυμένο Δήμο με πυρήνα το Καρπενήσι να προσδώσει μεγαλύτερο δυναμισμό στις όποιες απόπειρες για βιώσιμη και αειφορική ανάπτυξη της περιοχής. Επίσης το περιβαλλοντικό πλεονέκτημα της περιοχής των τοπικών διαμερισμάτων (χωριών) βόρεια του Εύηνου του Δήμου Πλατάνου θα μεγιστοποιηθεί εάν ενταχθεί χωρικά στο ευρύτερο 'Ευρυτανικό' ομοειδές φυσικό περιβάλλον και στις προσπάθειες που αρχίζουν να καταβάλλονται για απόλυτη διαφύλαξη και οικολογική προστασία του μέσω της θεσμοθέτησης και δημιουργίας εθνικού δρυμού απόλυτης προστασίας στην περιοχή, με πυρήνες το φαράγγι του Κρικελοπόταμου και το Όρος Οξιά. Η μεγιστοποίηση του περιβαλλοντικού πλεονεκτήματος της περιοχής είναι το κρίσιμο μέγεθος για να τεθεί τέλος στην συνεχή υποβάθμιση και εγκατάλειψή της και στην αναστροφή της πορείας της στην κατεύθυνση της βιώσιμης, αυτόδύναμης και με αειφορικά χαρακτηριστικά ανάπτυξης.

Γ) Οικονομικά

1. Το κόστος των παραγόμενων, παρεχόμενων και διανεμόμενων υπηρεσιών από τον διευρυμένο Δήμο Καρπενησίου στην περιοχή των τοπικών διαμερισμάτων (χωριών) βόρεια του Εύηνου του Δήμου Πλατάνου λόγω της εγγύτητας (χρονοαπόστασης) θα είναι μικρότερο και σαφώς λιγότερο οικονομικά δυσβάστακτο έναντι ενός διευρυμένου Δήμου με κέντρο τη

Ναύπακτο που θα πρέπει να οικοδομήσει μεγάλου μήκους δίκτυα για την παροχή των απαιτούμενων υπηρεσιών και εξυπηρετήσεων.

2. Επίσης το κόστος για την χρήση των υπηρεσιών του διευρυμένου Δήμου με κέντρο το Καρπενήσι από τους χρήστες κατοίκους των τοπικών διαμερισμάτων (χωριών) βόρεια του Εύηνου του Δήμου Πλατάνου θα είναι σημαντικά μικρότερο και λόγω της εγγύτητας (χρονοαπόστασης) αλλά και λόγω του ότι σε ένα αστικό κέντρο (Καρπενήσι) με την διπλή ιδιότητα και ως Δήμος και ως πρωτεύουσα Νομού υφίσταται μια πληρέστερη δέσμη υπηρεσιών και Αρχών, αφού και με βάση τα προβλεπόμενα από το σχέδιο "Καλλικράτης" εν πολλοίς θα εξακολουθήσουν να υφίστανται και στο μέλλον. Πρόκειται για σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι του διευρυμένου Δήμου με κέντρο τη Ναύπακτο που έχει τη μία ιδιότητα.

3. Ακόμη για τους κατοίκους των τοπικών διαμερισμάτων (χωριών) βόρεια του Εύηνου του Δήμου Πλατάνου στην περίπτωση ένταξης στον διευρυμένο Δήμο Καρπενησίου, Περιφέρεια θα είναι η Στερεά Ελλάδα με έδρα τη Λαμία. Σε αυτή τη περίπτωση το κόστος για την χρήση των υπηρεσιών της Περιφέρειας θα είναι μικρότερο λόγω της εγγύτητας (χρονοαπόστασης) έναντι της Περιφέρειας Δυτ.Ελλάδας με έδρα την Πάτρα στην Πελοπόννησο εφόσον η ένταξη γίνει στον διευρυμένο Δήμο Ναυπάκτου. Εδώ θα πρέπει να επισημανθούν και να συνημολογιστούν δύο ακόμη στοιχεία. α) Το υψηλότερο κόστος διέλευσης της γέφυρας Ρίου - Αντιρρίου που συνεχώς αυξάνεται και β) η υλοποίηση του σχεδιασμού βελτίωσης και ασφαλοστρωσης του οδικού άξονα πάνω στο όρος Οξιά θα μειώσει ακόμη περισσότερο τους χρόνους και την απόσταση από την έδρα της Περιφέρειας, τη Λαμία, τουλάχιστον κατά τους μη χειμερινούς μήνες προς την περιοχή του Δήμου Πλατάνου Βόρεια του Εύηνου ποταμού.*

4. Η δομή της όποιας τέλος πάντων τοπικής οικονομικής δραστηριότητας της περιοχής του Δήμου Πλατάνου βόρεια του Εύηνου και η προοπτική της που είναι συνυφασμένη με την ορεινότητα, προσιδιάζει για ένταξη σε Δήμο με ανάλογα οικονομικά- μορφολογικά χαρακτηριστικά για συμπληρωματικότητα και οικονομία κλίμακας. Αυτή η προοπτική υπηρετείται καλύτερα στον νέο διευρυμένο Δήμο Καρπενησίου έναντι του αντίστοιχου Δήμου στη Ναύπακτο.

Δ) Κοινωνικά

Η ένταξη των τοπικών διαμερισμάτων (χωριών) βόρεια του Εύηνου στο διευρυμένο Δήμο Καρπενησίου γίνεται ομαλότερα και λειτουργικότερα λόγω της ομοιογένειας της πληθυσμιακής πυκνότητάς του έναντι του διευρυμένου Δήμου Ναυπάκτου με την ετερογενή πληθυσμιακή πυκνότητα και βαρύτητα του παραθαλάσσιου μετώπου. Είναι κοινωνικά περισσότερο συμπαγής περιοχή και είναι θεμιτή η φιλοδοξία για ισότιμη αντιμετώπιση των πολιτών και των κοινωνικών ομάδων από τον διευρυμένο Δήμο Καρπενησίου έναντι του αντίστοιχου της Ναυπάκτου με τις ακραίες ανισότητες του παραλιακού μετώπου σε σχέση με την ενδοχώρα. Επίσης κάποιες από τις παραγόμενες σήμερα υπηρεσίες στο αστικό κέντρο του Καρπενησίου που ήδη διατίθενται στους κατοίκους των τοπικών διαμερισμάτων (χωριών) βόρεια του Εύηνου του Δήμου Πλατάνου με δεσπόζουσα σημασία για αυτούς όπως η νοσοκομειακή περίθαλψη και φροντίδα από το νοσοκομείο Καρπενησίου, στο βαθμό που γίνει η ένταξη της περιοχής σε αυτόν τον Ο.Τ.Α. θα τους προσδώσει το συναίσθημα των δικαιούχων πολιτών. Τέλος θα πρέπει να επισημανθεί ότι η ένταξη της περιοχής αυτής στο διευρυμένο Δήμο Καρπενησίου με την προσδιορισμένη ορεινότητα στα φυσιογνωμικά του χαρακτηριστικά αποδίδει καλύτερα την κοινότητα παραδόσεων και εθίμων έναντι του διευρυμένου Δήμου Ναυπάκτου με την προσδιορισμένη πεδινότητα και το στοιχείο της

θάλασσας στα φυσιογνωμικά του χαρακτηριστικά

Ε) Εκπροσώπησης- Πληθυσμιακά

Αναμφίβολα με βάση την εμπειρία που έχει αποκομιστεί από τους σημερινούς όρους ύπαρξης και λειτουργίας του Δήμου Πλατάνου, προκύπτει η αναγκαιότητα ένταξης σε διευρυμένο Δήμο με μια κρίσιμη πληθυσμιακή μάζα ικανή να δημιουργήσει τις συνθήκες για την δυνατότητα εξέλιξης της περιοχής. Ταυτόχρονα όμως θα πρέπει αυτό το πληθυσμιακό μέγεθος να είναι τέτοιο που να ευνοεί την κοινωνική απαίτηση για ισότιμη εκπροσώπηση, ισότιμους προγραμματισμούς ανάπτυξης όλων των περιοχών και αναλογικά ισότιμη κατανομή των πόρων. Τίθεται λοιπόν ζήτημα άριστου πληθυσμιακού μεγέθους που θα πρέπει να έχει ο νέος διευρυμένος Δήμος στον οποίο θα ενταχθούν τα τοπικά διαμερίσματα (χωριά) βόρεια του Εύηνου του Δήμου Πλατάνου για να καταστεί δυνατή η σοβαρή εκπροσώπησή τους στους θεσμούς, να έχουν λόγο στον προγραμματισμό των υποδομών και ικανοποιητική πρόσβαση στη παροχή των υπηρεσιών. Μονόδρομος για την διασφάλιση υλοποίησης των παραπάνω είναι το ειδικό βάρος της ψήφου των πολιτών της προαναφερόμενης περιοχής. Καθίσταται αυτομάτως κατανοητό ότι με την ένταξη των τοπικών διαμερισμάτων (χωριών) βόρεια του Εύηνου του Δήμου Πλατάνου στον διευρυμένο Δήμο Ναυπάκτου που θα αποτελείται από το σύνολο των σημερινών Δήμων Αντιρρίου, Αποδοτίας, Ναυπάκτου, Πλατάνου, Πυλλήνης και Χάλκειας, με επίσημο πληθυσμό περίπου 27.000 κατοίκους, με 61 σημερινά τοπικά διαμερίσματα και 113 οικισμούς, η βαρύτητα της ψήφου τους είναι ουσιαστικά ασήμαντη. Αντίθετα η ένταξή τους στον διευρυμένο Δήμο Καρπενησίου με επίσημο πληθυσμό 11.500 έως 13.000 κατοίκους ανάλογα με το μέγεθος της διεύρυνσης, σαφέστατα δημιουργεί καλύτερες συνθήκες για την ειδική βαρύτητα της ψήφου των κατοίκων της περιοχής που εξετάζουμε.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Με την επίκληση των παραπάνω επιχειρημάτων, λόγων και κριτηρίων στοιχειοθετείται η αναγκαιότητα για την μετακίνηση των τοπικών διαμερισμάτων βόρεια του Εύηνου του Δήμου Πλατάνου στον νέο διευρυμένο Δήμο Καρπενησίου. Η μετακίνηση αυτή θα συμβάλλει στην άμβλυση της ανισότητας και ανισοβαρύτητας της περιοχής και θα της προσδώσει πολλαπλασιαστικά οφέλη. Θα πρέπει να κατανοήσουμε ότι η ελκυστικότητα του νέου σχεδιασμού και η βιωσιμότητα της αρχιτεκτονικής της νέας αυτοδιοικητικής διάρθρωσης της χώρας θα κριθεί σε σημαντικότερο βαθμό και από την επαναχάραξη των αυτοδιοικητικών ενότητων και την επικαιροποίηση των ορίων τους και όχι από την μηχανιστική συγκόλληση των ήδη υφισταμένων αυτοδιοικητικών πραγματικοτήτων.

*Σημείωση. Η απαγκίστρωση της Αιτωλοακαρνανίας από την Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδας με έδρα την Πάτρα στην Πελοπόννησο και η θεσμοθέτηση μίας νέας με έδρα το Αγρίνιο και πυρήνα την ίδια και ενσωματώνοντας όμορες περιοχές ηπειρωτικές και νησιωτικές, για λόγους ιστορικούς, αναπτυξιακούς, κοινωνικούς και λειτουργικούς είναι η ευκατὰ επιλογή. Τέτοιο όμως θέμα δεν μπορεί να τεθεί από ένα τοπικό διαμέρισμα στις εσχατιές του ορεινού όγκου αν θέλουμε να είμαστε στοιχειωδώς γειωμένοι με τα μεγέθη μας και τη σοβαρότητα.

Αθήνα Μάρτιος 2010
Κώστας Παπακώστας